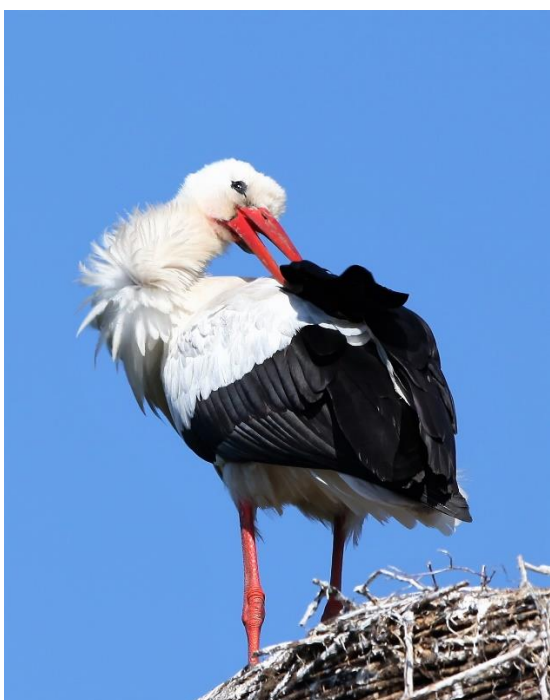

WWW.OOIEVAARS.NL

JAARVERSLAG IT EIBERTSHIEM 2017.

**We kijken naar de ooievaars in 2017, in Friesland, Nederland en daarbuiten.
Verder komt ook ons waterriet-project aan de orde. En hoe stond het eigenlijk
met de ooievaars in Friesland zo rond 1825?**

Schoonheid.

De ooievaar is verpletterend zwart-wit, met een rood accent, en daarmee een vogel van statuur. Beeldschoon, punt uit!

De reden dat de ooievaar zo mateloos populair is en blijft en deze 4 foto's op onze voorpagina onderstrepen dat nog eens heel nadrukkelijk. Een plezier om naar te kijken in 2017 en ook om dat te blijven doen in 2018. En hopelijk wilt u ook nog wat feiten en wetenswaardigheden lezen en we hopen dat dit verslag daarin voorziet, maar ook dat het een beetje inspireert om erop uit te gaan om ooievaars/vogels te bekijken en dat het mensen helpt om hun eigen (klein) geluk te vinden, want geluk dat maak je zelf!

En de quote zou kunnen zijn:

Succes is een tocht van mislukking naar mislukking zonder verlies van enthousiasme!

Want ook dat is realiteit, en dat was het zeker in 2017.

Een tragisch 2017.

Voor ons was, wat resultaten betreft, 2017 een tragisch jaar. Nog niet eerder in onze toch redelijk lange geschiedenis hebben we een jaar gehad waarbij in zo'n grote getale jonge ooievaars het loodje legden.

In en rond Earnewâld, waar een 24 nesten zijn konden we 10 jongen ringen en waren er nog een paar jongen waar we niet bij konden, maar uiteindelijk zijn er niet meer dan 10 uitgevlogen. En in Beetsterzwaag waar een 40-tal nesten zijn hebben we nog 29 weten te ringen, maar daarvan werden later ook alweer een aantal dood op het nest gezien en uiteindelijk werden daar nog een 25 ooievaars volwassen. Op onze ring-dag, op 9 juni, haalden we daar echter 30 dode jongen van de nesten. In vergelijking met 2016 is dit dus een halvering van het totaalaantal volwassen geworden ooievaars en ook dat was al geen topjaar.

Op de vraag of we ons nu zorgen moeten maken, luidt het antwoord: nee. Want gemiddeld genomen gaat het uitstekend met de ooievaar in Nederland en ook in Friesland is dat zeker het geval. Een jaar met een zeer slechte reproductie is van alle tijden en hoeft geen afbreuk te doen aan de stand van de ooievaar in zijn algemeenheid. En dat was in 2017 zeer zeker het geval want elders in ons land waren de resultaten zeker niet slecht te noemen en de regionale verschillen kunnen, bijvoorbeeld door de weeromstandigheden, zeer groot zijn.

Het aantal broedparen en de verspreiding daarvan neemt nog steeds toe en dat biedt voldoende hoop voor de komende jaren.

Het landelijke beeld.

Volgens de gegevens van Stork is het landelijke beeld dat er nu tussen de 1025-1075 broedparen zijn en het aantal jongen wat vlieg-vlug wordt zal toch zeker boven de 1000 liggen. Steeds meer mensen zien dan ook de ooievaars, zelfs in de winter! In de nazomer zijn er dus meer dan 3000 ooievaars en een 80% daarvan trekt weg naar de warmere landen zoals bijvoorbeeld Spanje. De overige 20% blijft door het voedselaanbod in ons land en het voeren van de ooievaars draagt daaraan bij. In 2016 telden we in de januari maand 750 ooievaars en in 2017 werden er 553 geteld. Wat ons betreft gaat dit aantal naar beneden, maar daar zal de wens de vader van de gedachte zijn. Mensen voeren dieren, dat zit in ons aard. In de parkvijvers worden de eenden vertroeteld en in de tuin tellen we soms meer vetbollen dan mezen. Het voeren van tuinvogels wordt ook gestimuleerd door dierenwinkels, bouwmarkten en ook door VBN. En ook ooievaars worden gevoerd maar ons (en dat van Stork) standpunt is: Niet bijvoeren, tenzij/mits.... In de nieuwste brochure van Stork wordt dat nog eens uitgebreid besproken en daarmee is onze opmerking van, hopelijk daalt het aantal ooievaars in de winter, verklaard.

Waterriet.

Naast onze inzet voor de ooievaars hebben we vanaf 2015 ook ingezet op de roerdomp en biotoop-aanverwante soorten, zoals bv de grote karekiet. Dit vanuit een groter geheel waarbij It Fryske Gea de hoofdspeler is. Onze insteek is de roerdomp, maar dat andere vogels daarvan mee kunnen profiteren is een logische gedachte en daarom noem ik dan ook de grote karekiet. VBN heeft daar in het voorjaar een beschermingsplan voor opgesteld en dat sluit dan weer prachtig aan bij ons initiatief. Er zijn nog ongeveer 100 broedparen in Nederland, niet meer dan dat er vakjes zijn op een dambord en dat terwijl er aan het begin van de vorige eeuw nog duizenden paren waren, schrijft VBN in het reddingsplan. Bij de roerdomp zie je eenzelfde beeld hoewel het aantal broedparen daar gelukkig wat hoger ligt (zo rond de 300) maar beide soorten zijn sterk afhankelijk van waterriet vandaar dat wij daarop ingezet hebben.

In 2016 zijn er ruim 18.000 stekjes gepland en in 2017 nog eens 16.000. Ook zijn sommige stukken afgezet met doek zodat ganzen geen schade aan het riet kunnen maken door vraat. Van de rietaanplant in 2016 zien we al dat het riet uitstoelt en dat er al nieuwe rietstengels ontstaan naast de aangebrachte rietstekken. Maar ook de aanplant van 2017 komt op gang, nu nog vanuit de groei vanaf de knoppen op de stekken, maar ook hier verwachtten we dat het riet zich ook gaat verspreiden door de groei van nieuwe wortelstokken.

En dan natuurlijk hopen dat het aantal roerdommen op termijn mee gaat groeien, maar ook dat zal een kwestie zijn van lange adem en mogelijk een tocht van mislukking naar mislukking, zonder verlies van enthousiasme!

De ooievaar in de historie.

Vanaf begin 1900 is de ooievaar goed in beeld in de historie. Dit zowel in Nederland dan wel in Friesland. Daarvoor is het een moeizamer geheel, maar wie bijvoorbeeld denk dat het aantal ooievaars in Friesland nog nooit zo groot is geweest als heden ten dage, komt toch bedrogen uit!

Uit de vroegere geschriften is bijvoorbeeld veel bekend over de aankomst periode van de ooievaar. Wij denken vaak dat de ooievaars steeds vroeger aankomen maar ook in de periode van begin 1800 kamen de ooievaars al in februari/ maart terug op hun nesten om dan vervolgens een 50-tal jaren gemiddeld steeds eind maart aan te komen.

In de Nederlandsche Vogelen wordt op 6 maart 1750 beschreven dat er groepjes ooievaars vanuit het Zuiden richting het Noorden vlogen. Martinus Schoockius, welke rond 1630 aan de universiteit in Franeker studeerde en welke in 1661 het eerste boek over de Ciconiis schreef, verteld over een brand op 3 mei 1536 waar nog niet vlieg-vlugge jongen bij omkwamen, kortom waar in maart dus al eieren waren. Bij ons is vandaag de dag gemiddeld rond 1 april het eerste ei gelegd. Echter op 1 april 2013 was de temperatuur -6°C en was er nog nergens een takje op een nest gebracht. Ringen we gemiddeld rond 10 juni, in 2013 deden we dit op 29 juni.

Kijkende naar de aantallen dan zie je in Friesland tussen 1900 en 1980 dat er in 1936 de meeste paren waren (58) en in 1972 het laatste broedgeval en toen dus ruim 10 jaar 0,0. De Nederlandse situatie was dat er in 1939 nog 316 paren waren en in 1980 nog 1 paar. Voor de Friese situatie betekent dit dat je, als alle Friese ooievaars bij elkaar zouden zitten, je hooguit in de zomer tot 240 ooievaars komt. Maar uit literatuurstudie is bekend dat ook in Friesland die aantallen veel hoger zijn geweest. In de dagboeken van Doeke Wijgers Hellema betreffende de jaren 1821/1856 wat mij een 1000 pagina's tekst oplevert tref ik rond de muizenplagen in 1832 en 1847 de volgende passage:

Den 20 Julij 1847, heden afwisselende zonneshijn, de lucht schijnt buijig althans met overdrijvende zware wolken.

*Ons Domeni vertelde mij, dat hij in den verleden week van Idaard komende, dat K. Pel een boer op Tjaard, een stuk land op zijne plaats aldaar onder water zettende, **eene verzameling van ooievaars aldaar zich plaatste, welke van alle kanten kwamen aanvliegen om op de muizen, welke door het water uit hunne hooien gedreven waren, te aazen, hij hadde meer dan 400 geteld, en dachte dat er in geheel Friesland zooveel ooievaars niet waren; het wonderlijkste daarin bestaande: hoe deze vogelen en anderen hetzij door teekenen of iets anders, elkanderen kenbaar maakten, dat juist daar ter plaatse zooveel aas voor hunne behoefte in overvloed aanwezig kwam?***

Wij hebben hedenmorgen de ruigscherne uit gekregen, in alles daarover geen 6 maar 5 dagen gewerkt. Onze kinderen in de burens, Wijger en Pieter hebben wij een ieder een fikse wagenvol tot bemesting hunner tuinen bezorgd, met de aanhoudene droogte was dit thans zeer goed te doen.

Ons hooi broeit nogal, wat de gevolgen daarvan nog zullen zijn moet de tijd leeren, mogelijk moeten wij nog dollen.

Mijne vrouw is hedenmorgen met den wagen naar IJtje en Bokke gebracht, uit van huis.

In 2015 was er in Friesland ook een muizenplaag en sommigen denken dat dit iets nieuws is, maar niets is minder waar. Dankzij D.W. Hellema (onderwijzer te Wanswerd en later te Wirdum) weten we beter en heb ik ook een schat aan informatie over ooievaars in de jaren 1821/1856. Ook in 2015 werd het land onder water gezet en kwam er een enkele ooievaar op af en verder vooral honderden meeuwen.

De ooievaar in het nieuws.

Gelukkig blijft de media ons goed volgen en blijft de ooievaar massaal in de belangstelling. De kranten Friesch Dagblad en Leeuwarder Courant weten ons goed te vinden evenals Omrop Fryslân. Dank daarvoor en dat geldt natuurlijk ook voor tal van kleinere streek en weekbladen. Ook landelijk doet de ooievaar het prima. De grote nieuwsbladen maar ook de tv en bijvoorbeeld Vroege Vogels besteden regelmatig aandacht aan het wel en wee rond ooievaars, dit wellicht ook mede door webcam beelden zoals die van beleef de lente van VBN.

Ook ons eigen mediakanaal doet het uitstekend. Via Facebook werden ruim 1 miljoen mensen bereikt en er kwamen ruim 50.000! reacties binnen. Ruim 98% daarvan in de vorm van de bekende duim, dus het is niet zo dat dit ons gelijk een dagtaak oplevert. Via Ooievaars.nl zijn er nu ruim 6000 volgers dus ook dat aantal zit mooi in de lift.

De website www.ooievaars.nl is ook uitstekend bezocht in 2017 want er kwamen ruim 67.500 bezoekers (52.500 unieke) In de maanden jan, febr., nov, dec zijn dat er gemiddeld zo'n 50 per dag en vanaf maart gaat dat dan naar 125 tot ruim boven de 150 in mei en de daarop volgende maanden. Er zijn in totaal zelfs 26 dagen dat er meer dan 500 bezoekers per dag zijn. Kortom, wij en de ooievaars zijn zeer tevreden en we hopen dat u ook in 2018 ons blijft volgen.

Stichting It Eibertshiem. H. Folkertsma.

Januari 2018.

